

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, o.p.s., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AKTIVNÍ STŘELEC A ČINNOST INTEGROVANÉHO
ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V PŘÍPADĚ JEHO VÝSKYTU

Autor práce: Vladimír Kalmar

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce paní doc. RNDr. Daně Procházkové, PhD., DrSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při vypracování bakalářské práce.

Dále děkuji všem, kteří svoji pomocí a vstřícností přispěli k vypracování bakalářské práce, zejména paní PhDr. Lence Havelkové.

ABSTRAKT

KALMAR, V. *Aktivní střelec a činnost integrovaného záchranného systému v případě jeho výskytu: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 40s. Vedoucí práce: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Klíčová slova: Aktivní střelec, integrovaný záchranný systém, spolupráce, postupy, taktika, opatření.

Bakalářská práce pojednává o nebezpečích pro obyvatelstvo, které souvisí s výskytem jedinců, kteří se dopouštějí terorismu proti větší skupině lidí. Předmětní jedinci se nazývají aktivní střelci a výsledkem jejich jednání jsou masové útoky se zbraní v prostorách škol, firem či jiných prostor, ve kterých se nachází větší počet lidí. Práce se zabývá profilem útočníků, vysvětluje důvod a cíle jejich jednání. Práce dále analyzuje připravenost a postupy jednotlivých složek integrovaného záchranného systému různých zemí, které zasahují právě na místě výskytu aktivních střelců. V závěru pak práce navrhuje možné změny v prevenci, postupech, spolupráci a připravenosti Integrovaného záchranného systému České republiky (dále jen ČR).

ABSTRACT

KALMAR, V. *Active shooter and activity the integrated rescue system in the event of its occurrence*: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies. 2014. 40 p. Supervisor: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Keywords: Active shooter, integrated rescue system, cooperation, procedures, tactics, action.

The Bachelor Thesis deals with danger for the population, which is connected with the occurrence of individuals who commit terrorism against a larger group of people. These individuals are called active shooters and results of their behavior is are mass attacks with weapons in areas such as schools, businesses or other areas where there is a greater number of people. The work deals with the profile of these insiders, explains the purpose and goal of their actions. It analyzes the readiness and procedures of the individual components of the Integrated Rescue System in different countries that intervene just at the point of active shooters occurrence. In conclusion, the work suggests possible changes in prevention, procedures, cooperation and preparedness of Integrated Rescue System of the Czech Republic.

Obsah

Obsah	6
ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 SOUBOR POZNATKŮ O AKTIVNÍCH STŘELCÍCH A JEJICH ČINECH.....	12
3 AKTIVNÍ STŘelec VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH.....	20
3.1 Kurzy probíhající v USA.....	20
3.2 Příručka: Jak reagovat?	22
3.3 Americké statistiky	24
4 OCHRANA PŘED AKTIVNÍM STŘELCEM.....	26
4.1 Občanská opatření ochrany před aktivním střelcem	26
4.2 Taktická příprava.....	27
5 DATA POUŽITÁ PŘI SLEDOVÁNÍ PROBLEMATIKY V ČR.....	32
5.1 Cíl průzkumu.....	32
5.2 Metodika průzkumu	32
5.3 Dílčí cíle a úkoly	32
5.4 Použitý dotazník	32
6 METODY.....	34
7 VÝSLEDKY PRÁCE	35
7.1 Výsledky srovnání řešení problematiky v USA a ČR.....	35
7.2 Výstupy z průzkumu	35
ZÁVĚR	39
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	41

Seznam grafů

Graf č. 1.....	32
Graf č. 2.....	32
Graf č. 3.....	33
Graf č. 4.....	33
Graf č. 5.....	34
Graf č. 6.....	34

ÚVOD

Cílem každého státu je zajistit bezpečnost. Za posledních 40. let se na celém světě vyskytlo mnoho školních masakrů a dalších masových útoků jedinců se zbraní. Pachatelé činů jsou nazýváni „aktivní střelci“ a jejich útoky spadají do terorismu zaměřeném proti větší skupině lidí. Četnost předmětných útoků má v posledních letech stoupající tendenci a riziko výskytu se zvyšuje.

Výcvikové oddělení bezpečnostních složek je nuceno k dané hrozbě přistupovat s největší obezřetností. Proto spolupracuje s odborníky z různých oborů včetně psychologie, ve kterém se studuje profil útočníků a zjišťují se jejich motivy, cíle, možná místa výskytu a dle zjištěných se informací sestavují taktické postupy pro policii, připravují se plány spolupráce a také se vydávají směrnice k preventivnímu školení obyvatelstva v místech, ve kterých hrozí útok aktivního střelce.

V České republice se již několikrát aktivní střelec vyskytl, ale následky jeho útoku nebyly velkého rozsahu jako v alarmujících případech v USA, Norsku nebo Německa. Integrované záchranné systémy předmětných zemí mají s aktivními střelci větší zkušenosti a jejich prevence, postupy a spolupráce jednotlivých složek je na vysoké úrovni a spolupráce s nimi by pomohla zlepšit připravenost Integrovaného záchranného systému ČR.

Autor si téma zvolil proto, že je zařazen u Pohotovostní motorizované jednotky, která při výskytu aktivního střelce zasahuje na místě prvotně. Během výcviku zaměřeného na zneškodnění aktivního střelce se procvičují modelové situace, ve kterých se trénuje nejen taktické postupy k zneškodnění pachatele, ale i spolupráce se záchrannou službou a hasiči tak, aby se zajistilo bezpečí zasahujících složek a snížily se následky útoku aktivního střelce.

V zahraničí dochází stále častěji k projevům aktivního střelce v podobě např. útoky na školské budovy a jejich studenty nebo teroristických útoků stoupenců různých organizací. Jedním z posledních největších útoků byl v poslední době útok

norského pravicového extremisty Anderse Behringa Breivika, který si vyžádal na 80 mrtvých.

Autor chce navrhnout změny vedoucí ke zlepšení prevence, postupů a spolupráce složek Integrovaného záchranného systému. Tyto změny povedou k celkovému zlepšení připravenosti a zajištění většího bezpečí.

Předložená práce se zabývá ochranou společnosti před aktivním střelcem. Je rozdělena do sedmi kapitol. V následující kapitole je uveden cíl a metodika práce. Dále pak profil aktivního střelce, který se zabývá motivem a způsobem provedení jeho útoku. Pro příklad budou uvedeny některé útoky aktivních střelců z různých zemí a případ v České republice a v sousední Slovenské republice.

V druhé kapitole jsou uvedeny základní pojmy, které se týkají této problematiky a dále se kapitola zabývá typovou činností IZS v České republice. Je to tedy analýza postupů složek, které zasahují v takové mimořádné události jako je útok aktivního střelce. Jaké postupy a prostředky při tom jsou použity a jak pomáhají eliminovat následky útoku.

Třetí kapitola popisuje problematiku aktivního střelce ve Spojených státech amerických. Američané mají největší zkušenosti s takovouto hrozbou, proto je věnována celá kapitola právě Spojeným státům americkým. Jsou zde uvedeny různé kurzy, které mohou policisté, pracovníci pedagogických sborů atd. využít a řádně se tak proškolit proti této hrozbě. Dále jsou zde uvedeny a přeloženy vybrané části z americké příručky: Jak reagovat?

Ve čtvrté kapitole je uvedena problematika aktivního střelce v České republice. Jak se tedy postupuje, jak se zachovat, jak se evakuovat atd. Je zde tedy popsána taktická příprava policistů a jejich zásady. V kapitole je uvedena taktika při vstupu do budovy. Jedná se tedy o zásady přibližování se, označení budov a stran, pater a otvorů. Komunikace mezi zakročujícími policisty – signály, povely.

Pátá kapitola obsahuje data použitá při sledování problematiky v České republice. Syntézu poznatků a porovnání České republiky se zahraničím. Zde bylo provedeno vyplnění dotazníků a to čtyřiceti respondenty, kteří jsou pracovníci pedagogického sboru. Záměrně byli vybráni pracovníci ve školství, jelikož školské objekty jsou nejvíce ohroženými objekty v zahraničí.

Šestá kapitola je metodická.

Poslední část, tedy závěr, bude obsahovat návrhy změn v prevenci, postupech, spolupráci a celkové připravenosti integrovaného záchranného systému vedoucí ke zlepšení zajištění bezpečnosti a snížení následků útoku aktivního střelce.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem práce je poznat profil aktivního střelce a způsob provedení činu. Srovnat postupy používané Integrovaným záchranným systémem (dále jen IZS) v České republice s postupy složek zemí, které mají s aktivním střelcem více zkušeností a navrhnout změny a rozšíření postupů a spolupráce IZS.

Metodika sestavení práce se skládá ze: shromáždění a posouzení znalostí a zkušeností ze sledované oblasti; sběru dat; popisu použitých metod; výsledků a návrhu konkrétních opatření ke zlepšení situace v ČR.

Snahou bakalářské práce je přehledně uvést některé aspekty a možnosti řešení projevů aktivního střelce z pohledu složek integrovaného systému. Tato řešení jsou využitelné pro informovanost odpovědných pracovníků společností, školních budov.

Tedy cílem je posoudit činnost aktivního střelce a možná zlepšení pro lidskou společnost a navrhnout opatření pro zlepšení bezpečnosti.

2 SOUBOR POZNATKŮ O AKTIVNÍCH STŘELCÍCH A JEJICH ČINECH

Aktivní střelec představuje novodobou hrozbu pro obyvatelstvo. Proto PČR se problematikou systematicky zabývá a používá dále uvedené pojmy:

- *Aktivní střelec* – nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.
- *Amok* – jedná se o pracovní název, který ukazuje na zkratkovitost jednání aktivního střelce pro tento případ v trestněprávní rovině. Náhlý agresivní, násilnický výbuch, nejčastěji osoby mužského pohlaví, bezdůvodně napadá lidi a zvířata, které tento člověk potká. Většinou se před tímto výbuchem odcizí svému okolí a po něm se stahuje do sebe. Často skončí sebevraždou, případně je vyčerpaný, zlomený, nebo upadá do dlouhého spánku a má výpadek paměti na dobu amoku.
- *Bezpečnostní uzávěra* – stanoviště řízeného vstupu a výstupu do a z vnější zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby byla možnost provést odklon dopravy mimo vnější zónu.
- *Eliminace aktivního střelce* – neodkladný policejní zákrok vedoucí ke zneškodnění aktivního střelce. Eliminace má tři fáze – vyhledávání, identifikace a provedení eliminace. Za provedení eliminace se považuje zadržení a zajištění, paralyzující zranění nebo smrt.
- *Kontrolní stanoviště* – místo kontrolovaného vstupu do nebezpečné zóny.
- *Nástupní prostor složek IZS* – prostor uvnitř vnější zóny určený k soustředění sil prostředků složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).
- *Nebezpečná zóna* – prostor bezprostředního ohrožení života útokem aktivního střelce. Soustřeďují se zde výhradně síly a prostředky Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“), které zabezpečují eliminaci aktivního střelce. Bez svolení velitele zásahu je vstup do tohoto prostoru zakázán.

- *Vnější zóna* – prostor vymezený pro vedení zásahu; omezuje se zde volný pohyb osob a dopravních prostředků; prostor této zóny je vymezen hranicí vnější zóny. Soustředují se zde síly a prostředky složek IZS, které nezabezpečují eliminaci aktivního střelce.

Ze stejných zdrojů vyplývá, že aktivní střelec vede útok po naplánované a promyšlené akci, útočník je dobře znalý prostředí. Vybírá si prostředí, kde se shlukuje větší množství lidí např. školy, nemocnice, letiště, metro, ulice, náměstí, nákupní centra, domy a jiné prostory se zvýšenou koncentrací lidí. Nejčastějšími motivy útočníků jsou: ztráta zaměstnání, spory v zaměstnání, sousedské spory, problémy se spolužáky a učiteli ve škole, nenávisť k celému světu a okolí, záměr spáchat teroristický čin. Jeho cílem je zabít co největší počet lidí a to tou nejjednodušší cestou. Tito lidé jsou většinou vybíráni čistě náhodně a doba útoku trvá řádově v minutách (cca 15 minut). Vrah disponuje střelnými, bodnými nebo sečnými zbraněmi a může mít speciální vybavení a zbraně i výcvik. Aktivní střelec je tedy pachatel, který zabije nebo zraní velké množství lidí ve velice krátkém čase, zabije sám sebe, nebo je zabit policisty. Nejčastěji dochází při konfrontaci se zasahujícími policisty k sebevraždě pachatele, nebo k finální přestřelce (sebevražda policistou).

Pro představu jsou zde uvedeny osoby, které jsou zařazeny do předmětné kategorie:

1. ***Eric Harris a Dylan Klebold*** (věk 18 a 17 let) dne 20. 4. 1999 v Littleton/Colorado USA provedli svůj záměr velmi podrobně naplánovaného masakru na škole, kam docházeli jako studenti. Ve zkratce lze říct, že útok připravovali přibližně rok dopředu. Jejich okolí nepoznalo žádné změny na jejich chování. Významné období bylo poté, co se pokusili vykrást dodávku, kde hledali cennosti. Byli zatčeni, vyšetřovaní a oba dva museli navštěvovat psychologická sezení za účelem znovuzачlenění do společnosti. Eric Harris musel navíc podstoupit terapii na potlačení hněvu. Dylan Klebold byl členem kroužku amatérského filmu při Columbine School a společně s Ericem a dalšími natočili krátké filmy s tematikou nájemných zabijáků. Vytvořili i levely do známé počítačové hry DOOM, které jsou do současnosti volně dostupné na internetu. Od března 1998 se objevuje v denících obou dvou studentů popis nenávisti k lidem, určitá analýza jejich školy z hlediska co největších ztrát při

možném útoku. V létě téhož roku se na osobní stránce Harrise objevuje návod na domácí výrobu výbušniny. Na podzim přichází natáčení již zmíněného amatérského filmu o nájemných zabijácích, který se částečně odehrává skutečně v jejich škole. Oba studenti se postupně dostávají ke skutečným střelným zbraním a společně s dalšími cvičí střelbu. Autentická videa z těchto setkání jsou dodnes dostupná. Těsně před masakrem nahrají video, kde se loučí s rodinami a omlouvají se za svůj čin. Dylan např. říká, že nemá život příliš rád a ví, že kdekoliv, kam se dostane, mu bude líp, než tady... Ve škole zabili 12 studentů, jednoho učitele a 21 studentů bylo vážně zraněno.⁷

2. **Robert Steinhäuser** (věk 19 let) dne 26. 4. 2002 v Erfurtu, Německo. Místo školních potřeb nesl brokovnici a pistoli a byl oblečen celý v černém, na ruku měl rukavice, přes obličej měl masku. Po vstupu do školy Robert zamířil do sekretariátu v levé části budovy na konci přízemí. Sekretářka Schwertnerová a zástupkyně ředitele paní Hajma byly jeho prvními oběťmi. Robert šel poté do prvního patra a pokračoval ve svém vražedném tažení. Na chodbách za ním zůstávali mrtví. V místnosti 211, kde zrovna probíhala hodina francouzštiny, krátce pohlédl na učitelku Gabrielu Klementovou, která zrovna vysvětlovala gramatiku, třikrát na ni vystřelil a bez jakéhokoli spěchu pak vyšel ven. Asi 180 žáků a učitelů se zabarikádovalo v místnostech. Někteří se pokusili prchnout z budovy postranními východy. Mezitím dorazilo speciální policejní komando. Robert, který se schoval ve druhém patře, údajně řekl: „Pro dnešek už to těm učitelům stačí.“ Steinhäuser střílel cíleně. Zaměřil se na učitele, s nimiž nevycházel dobře. Smrt žáků byla náhoda. Zabil tedy přibližně 16 lidí, poté zastřelil sám sebe.⁸

3. **Cho Seung Hui** (věk 23 let) dne 16.4.2007 v Blacksburgu, USA. Jihokorejský student zabil 32 lidí na půdě univerzity a nakonec zastřelil sám sebe. 30 lidí bylo zraněno.

4. **Lubomír Harman** (věk 50 let) dne 30.8.2010 Děvínská Nová Ves, Slovenská republika. Člen střeleckého klubu zastřelil 7 lidí a zranil 13 lidí včetně jednoho policisty. Muž se vyzbrojil samopalem a dvěma pistolemi. Vyvráždil rodinu, která bydlela o poschodí níž. U vchodu domu zastřelil šestého příbuzného rodiny. Následně začal střílet bez rozmyslu po kolemjdoucích. Vážně poranil dalších 9 osob. Dále

zastřelil ženu, která se podívala z balkonu, co se venku děje. Když se muž dostal do sevření zásahové jednotky, otočil zbraň proti sobě a zastřelil se. Pravděpodobně střílel kvůli sousedským neshodám.

5. **Viktor Kalivoda** (věk 28 let) dne 13.10.2005 v lesích u Nedvědic na Brněnsku. Zabil 2 důchodce a kolemjdoucího, který venčil psa ve vesnici u Kladna. V roce 2010 spáchal ve věznici sebevraždu. Už v roce 2004 jezdil metrem s pistolí a to ze stanice Ládví do stanice Holešovice. Výběr obětí byl čistě náhodný.

Statistiky PČR uvádí přes 80 případů školních střelců po celém světě. Přední místo zaujaly Spojené státy americké, hned po nich Německo.⁷

Do roku 2013 neexistoval katalog typových činností pro zvládnutí situace, jakou je aktivní střelec. Tehdejší policejní prezident brig. Gen. Mgr. Martin Červíček proto vydal dne 16. 12. 2013 tzv. AMOK – útok aktivního střelce. Jde o typovou činnost složek IZS při společném zásahu proti takovému pachateli.

Typová činnost obsahuje postup složek IZS při mimořádné události (dále jen „MU“), při níž došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou tzv. aktivním střelcem vůči jiným osobám s následkem zranění nebo smrti. Pachatel je s největší pravděpodobností na místě události a pokračuje v trestné činnosti.

Činnost při řešení mimořádné události lze rozdělit do dílčích etap;

- a) eliminace aktivního střelce,
- b) vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce,
- c) záchranné a likvidační práce (zpravidla až po eliminaci aktivního střelce,
- d) psychosociální pomoc osobám zasažených MU,
- e) předání místa zásahu orgánů činným v trestním řízení.³

Eliminace aktivního střelce je zákrokem, který zabezpečuje výhradně Policie ČR. Eliminace má nejvyšší prioritu a nesnese odkladu, přičemž příslušníci Policie ČR (dále jen „policisté“) vůči aktivnímu střelci využívají všech zákonných oprávnění vůči „nebezpečným pachatelům“ – při případném, velmi pravděpodobném použití

služební zbraně dbají policisté přiměřené opatrnosti vůči ostatním přítomným osobám, aby neohrozili jejich životy a zdraví.

Při řešení mimořádné události lze očekávat:

- a) v úvodní fázi MU (zpravidla po ohlášení události na tísňovou linku) jsou složky IZS řízeny na operační úrovni řízení zásahu; zpravidla do doby, než dojde ke kontaktu velitelů a vedoucích složek IZS s velitelem zásahu,
- b) vznik paniky a stresového chování osob zasažených MU,
- c) možnost déletrvajících zásahu se značným nárokem na síly a prostředky složek IZS,
- d) značný mediální zájem a zvýšené nároky na poskytování informací o MU,
- e) vysoké nároky na poskytnutí psychosociální pomoci.

Policie ČR si v rámci eliminace aktivního střelce může vyžádat součinnost složek IZS (výškovou techniku pro odstřelovače, osvětlení místa MU apod.). Složkám IZS, které takovouto součinnost v nebezpečné zóně poskytnou, musí Policie ČR zabezpečit ochranu před aktivním střelcem. Složky IZS si při plnění úkolů mohou navzájem zapůjčit adekvátní osobní ochranné pracovní prostředky potřebné pro zásah a odpovídajícímu stupni nebezpečí.³

Pro řízení zásahu a organizace místa zásahu platí:

Velitelem společného zásahu složek IZS je vždy policista, který na místo MU dorazí jako první, přičemž v průběhu zásahu může dojít k jeho vystřídání. Velitel zásahu musí být od okamžiku, kdy to okolnosti dovolí, viditelně označen vestou s nápisem „velitel zásahu“ nebo červenou páskou na levé paži s nápisem „VZ“, popřípadě označen vestou nebo doplňkem na pracovním oděvu policisty s nápisem „velitel“.

Na operační úrovni spolupracují operační střediska složek IZS a jejich činnost při řešení této MU koordinuje Integrované operační středisko krajského ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“). Řízení zásahu na operační úrovni je převažující až do okamžiku eliminace aktivního střelce.

Při řešení MU velitel zásahu úzce spolupracuje s vedoucím zdravotnické složky poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a velitelem jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) a pokud zřídí štáb velitele zásahu, zahrne je do svého štábu. S ohledem na jejich bezpečí předává velitel zásahu složkám IZS informace o aktuálních bezpečnostních rizicích a dalších důležitých okolnostech panujících na místě zásahu.³

Prioritou Policie ČR je eliminace aktivního střelce, a proto je od samého počátku většina policistů nasazována hned po příjezdu do nebezpečné zóny.

Činnost Policie ČR je následující:

- a) neprodleně se zapojí do eliminace aktivního střelce:
 1. První hlídka Policie ČR je nasazována ihned po svém příjezdu k eliminaci aktivního střelce.
 2. Další policisté po příjezdu na místo MU zůstává u služebního vozidla se zapnutým zvláštním výstražným světlem modré bravy z důvodu zajištění komunikace s IOS KŘP, zasahujícími policisty a složkami IZS; jakmile to okolnosti a dostatečný početní stav policistů dovolí, zaujme toto místo u vozidla s výstražným modrým světlem velitel zásahu.
- b) určí velitele zásahu složek IZS,
- c) vymezují nebezpečnou zónu, dohlíží na ni a informuje příjíždějící složky IZS o jejím vytvoření.

Od okamžiku, kdy je dostatek sil a prostředků pro provedení eliminace střelce, Policie ČR dále:

- a) určuje vhodný nástupní prostor složek IZS a ve spolupráci se složkami IZS zajišťuje ustavení techniky,
- b) vymezuje vnější zónu včetně stanovení bezpečnostních uzávěrů do vnější zóny a dohlíží na její dodržování,
- c) provádí dopravní opatření pro plynulý příjezd/odjezd vozidel složek IZS; k tomu lze využít strážníky obecní/městské policie (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.)
- d) zajišťuje bezpečnostní dohled na zřízených stanovištích ve vnější zóně z důvodu ochrany zasahujících složek IZS; pokud velitel zásahu prohlásí část určitého prostoru místa zásahu za bezpečný, nehrozí zde ze strany aktivního střelce žádné nebezpečí,
- e) v případě, že to situace umožňuje (policista prchající dav osob nezastavuje), kontaktuje a ztotožňuje prchající osoby z místa MU a vyzývá je, aby se shromáždily v určeném prostoru ve vnější zóně; zde je nutná co nejdříve přítomnost dalších policistů k zajištění bezpečnosti osob.

Policie ČR využívá policisty, kteří jsou nasazeni především k eliminaci aktivního střelce, k naplnění úkolů v nebezpečné a vnější zóně.

Prioritou pro ZZS je poskytnutí přednemocniční neodkladné péče (dále jen „PNP“) osobám zasažených MU. V rané fázi MU (do doby eliminace aktivního střelce) jsou síly a prostředky ZZS ustanoveny v nástupním prostoru složek IZS a výjezdové skupiny ZZS poskytují PNP zpravidla pouze ve vnější zóně. Po celou dobu zásahu je vedoucí zdravotnické složky v kontaktu s velitelem zásahu, před eliminací aktivního střelce jen prostřednictvím operačního střediska.³

Činnost a úkoly ZZS, které provádí:

- a) Zdravotnické operační středisko ZZS (dále jen „ZOS ZZS“) určí vedoucího zdravotnické složky, který v místě MU koordinuje činnost zdravotnické složky (při této akci se předpokládá přítomnost pouze výjezdových skupin ZZS); v případě, že se jedná o místo MU s hromadným postižením osob (dále jen

„hromadné neštěstí“), může vedoucí zdravotnické složky organizovat činnost na tomto místě v rámci:

- třídicích skupin
- skupin PNP a
- skupiny odsunu.

Při tom určí vedoucího těchto skupin,

- b) vedoucí zdravotnické složky vyžaduje od ZOS ZZS další výjezdové skupiny ZZS a materiální zabezpečení podle předpokládaného počtu postižených osob a charakteru zranění, včetně posouzení potřeby prostředků určených k řešení hromadného neštěstí,
- c) vedoucí zdravotnické složky dle potřeby vyžaduje od ZOS ZZS pomoc poskytovatelů zdravotnické dopravní služby, které může využít k transportu postižených osob do zdravotnických zařízení poskytovatelů zdravotních služeb; členové zdravotnické složky poskytují PNP postiženým osobám, které unikly z nebezpečné zóny, transportují je do zdravotnického zařízení; pokud to zdravotní stav postižených osob dovoluje, umožní lékař policistům položit dotazy postiženým osobám před transportem do zdravotnického zařízení, případně i ověřit jejich totožnost, protože mezi těmito osobami na útěku může být i aktivní střelec.

Na žádost velitele zásahu případně IOS KŘP mohou být strážníci Městské (obecní) policie využiti zejména k:

- a) eliminaci aktivního střelce,
- b) poskytování informací o místě zásahu (daném objektu),
- c) vytváření bezpečnostní závěry, vnější zóny apod.,
- d) organizování dopravních opatření dle pokynů Policie ČR (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.).³

3 AKTIVNÍ STŘELEC VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH

Deprivovaný střelec většinou vyhledává místo a zdroj své frustrace a prostřednictvím zbraní se snaží zjednat nápravu.

První masakr ve škole, se odehrál ve Spojených státech amerických (dále jen USA), státě Michigan a byl zaznamenán již v roce 1927. Při bombových útocích tehdy zahynulo 45 lidí, včetně samotného útočníka. V novodobé historii (rok 2007) se jedná o útok střelce na Polytechnickém institutu ve Virginii, kde přišlo o život 33 osob. V prosinci roku 2012 v americkém státě Connecticut bylo při střelbě zabito 20 dětí a 8 dospělých.

Útoky tohoto typu se bohužel nevyhýbají ani Evropě, což dokazují případy masakrů z roku 1996 ve Skotsku, v Německu v roce 2002 a 2009, či v roce 2008 ve Finsku. Opomenout nelze ani hrůzný čin Anderse Breivika, který během prázdnin v roce 2011, v Norsku, zabil 76 lidí, z čehož převážnou většinu tvořily děti.⁹

Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (DHS) v USA si klade za cíl, zvýšit připravenost prostřednictvím přístupu "whole community" (celá komunita) tím, že poskytuje školení, produkty a zdroje k široké škále zúčastněných stran o otázkách, jako je povědomí o aktivní střelbě, reakce na incidenty a násilí na pracovišti. V mnoha případech zde není žádný vzorec nebo metoda výběru obětí aktivního střelce a tyto situace jsou ze své podstaty nepředvídatelné a rychle se vyvíjejí. DHS nabízí bezplatné kurzy, materiály a workshopy, lépe vás připraví vypořádat se se situací aktivního střelce a zvýší povědomí o chování, které představuje ukazatele pre-incidentů a vlastnosti aktivních střelců.¹⁰

3.1 Kurzy probíhající v USA

Spolkové výcvikové školící středisko (Federal Law Enforcement Training Centers dále jen FLETC) vyvinulo několik kurzů:

The Active Shooter Training Threat program (dále jen ASTTP):

Tento kurz poskytne studentovi odbornosti a školení k řízení situací jako je např. aktivní střelec. Kurz ASTTP je zaměřený na taktiku s využitím dynamických

interaktivních cvičení a scénářů na základě školení. Tento kurz je velmi intenzivní. 24 hodin vzdělávacího programu zahrnuje celou řadu taktických záležitostí a patří zde: Individuální a týmový pohyb a provozní řád. Kromě toho se tento program zaměřuje na roli a odpovědnosti dotazovaných pracovníků. Po úspěšném absolvování kurzu, každý student obdrží certifikát o absolvování.

The Active Shooter Threat Instructor Training Program (dále jen ASTITP):

Kurz trvá pod vedením instruktora 40 hodin a vzdělávací program je navržen tak, aby studenti mohli působit jako instruktoři ve specializované oblasti hrozeb aktivního střelce. Kromě pokrytí taktické záležitosti předmětem, jako je individuální a týmové hnutí a provozního řádu, tento program se zaměřuje na roli instruktora nebo pole výcvikového policistu, přičemž se zaměří na výukové metodiky, vzdělávání dospělých, vývoj scénářů, hodnocení dovedností a požadavků na dokumentaci. Po úspěšném absolvování programu, každý student obdrží osvědčení o odborné přípravě.

Law Enforcement první pomoci vzdělávací program (dále jen LEFRTTP):

Kurz trvá 24 hodin ve třídě. Vzdělávací program je zaměřen na pomoc při budování kritické události. Policisté působí jako první pomoc a je třeba účinně reagovat na masové rizikové události, včetně trestných činů, teroristických útoků, a dalších velkých mimořádných událostí. Tento program poskytuje školení, pokyny a zdroje k řešení otázek, jako je: používání systému velení, dosažení koordinované a účinné reakce na daný incident. Praktická aplikace zásad je hlavním tématem tohoto vzdělávacího programu. Po úspěšném dokončení, každý student obdrží osvědčení o odborné přípravě.¹⁰

Reakce na Active Shooter:

Kurz trvá 3 hodiny, je určen pro policisty a to v areálu FLETC. Tento předmět seznamuje policisty se strategiemi, které připravují důstojníci pro setkání se smrtícími účinky jakékoliv hrozby. Uvádějí se zde vhodné reakce na statické, dynamické a taktické situace a taktika pro rychlé nasazení.

Aktive Shooter: What You Can Do:

DHS vyvinula nezávislý studijní obor s názvem Aktivní střelec: Co můžete udělat. Tento kurz byl vyvinut s cílem poskytnout veřejnosti návod, jak se připravit a reagovat v krizové situaci na aktivního střelce. Po dokončení tohoto kurzu zaměstnanci a manažeři budou schopni:

- popsat opatření, když se setkají s aktivním střelcem a reagovat na pomoc úředníků donucovacích orgánů;
- rozpoznat potenciální ukazatele násilí na pracovišti;
- popsat opatření, jež mají zabránit a připravit na případné incidenty aktivního střelce;
- popsat, jak zvládnout následky útoku aktivního střelce.

Active Shooter Webinar:

Seminář trvá 90 minut a informuje zaměstnance o tom, jak mají reagovat, pokud se setkají s aktivním střelcem. Prezentace popisuje tři druhy: aktivní střelec, pracoviště/škola, zločinec a jak se jejich plánovací cykly a chování se liší.

DHS vyvinulo řadu materiálů, které pomáhají podnikům, vládním úřadům a školám při přípravě a reakci proti aktivnímu střelci. Tyto produkty zahrnují referenčního průvodce, referenční plakát, a referenční kapesní kartičku. Materiály o aktivním střelci jsou následující:

- Profil aktivního střelce;
- reakce na aktivního střelce nebo situaci jiného násilí na pracovišti;
- školení proti aktivnímu střelci a vytvoření nouzového akčního plánu;
- body, které určí možné násilí na pracovišti.

Tyto materiály jsou volně ke stažení na internetových stránkách DHS.

3.2 Příručka: Jak reagovat?

Tuto příručku vyvinulo DHS a jsou zde uvedeny osvědčené postupy pro zvládnutí situace jako je aktivní střelec. Příručka popisuje aktivního střelce jako: jedince, který se aktivně podílí na zabíjení, nebo se snaží zabít lidi v uzavřeném prostoru nebo osídlené oblasti. Ve většině případů aktivní střelci používají střelné

zbraně a není zde žádný vzorec nebo způsob jejich výběru obětí. Situace Aktive shooter je nepředvídatelná a rychle se vyvíjí. Typicky je nutné okamžité zastavení střelby a zmírnění poškození obětí. Vzhledem k tomu, že situace aktivní střelby trvá 10 až 15 minut, jednotlivci musí být připraveni se psychicky i fyzicky vypořádat s takovou situací aktivního střelce.

Základní body v krizové situaci:

- Buďte si vědomí svého prostředí a možného nebezpečí.
- Vezměte na vědomí dva nejbližší východy v každém zařízení, které jste navštívili.
- Pokud jste v kanceláři, zůstaňte tam a zajistěte dveře.
- Pokud jste v chodbě, dostaňte se do jakékoliv místnosti a zajistěte dveře.
- Když je střelce velmi blízko Vaší osoby a nemůžete nikam utéct, vaše šance na přežití je mnohem větší, pokud se ho / ji pokusíte zneškodnit.
- Volejte 911 (tísňová linka v USA), pokud je to bezpečné!⁶

Evakuace:

Vykliďte přístupné únikové cesty, důležitá je zde evakuace prostorů. Ujistěte se, že:

- máte naplánovanou únikovou cestu,
- neberte s sebou své osobní věci,
- zabraňte, aby jednotlivci vstupovali do prostor, kde může být aktivní střelec,
- postupujte podle pokynů jakýchkoliv policistů,
- pokud jste ranění, nepokoušejte se pohybovat.

Skrýš:

Pokud není evakuace možná, je potřeba najít nějaký úkryt, kde je méně pravděpodobné, že Vás aktivní střelec najde. Váš úkryt by měl:

- poskytovat ochranu (místnosti s uzamykatelnými dveřmi)
- měli byste zablokovat dveře nějakým těžkým nábytkem,

Pokud je střelec v blízkosti je potřeba deaktivovat jakýkoliv přístroj (mobilní telefon, pager atd.), vypnout jakákoliv rozhlasová zařízení (televizor, rádio atd.), skrýt

se za nějaký velký nábytek a zůstat v klidu. Pokud je to možné a bezpečné je potřeba zavolat linku 911 a upozornit policii na počet aktivních střelců a jejich umístění, počet a typ zbraní, počet potencionálních obětí. Pokud není možné mluvit, je potřeba nechat linku otevřenou, aby hovor stále probíhal a dispečer tak mohl poslouchat a vyhodnocovat průběžně situaci.

Útok:

Jako poslední a krajní možnost proti aktivnímu střelci je útok proti němu. K útoku dochází tehdy, je-li život v bezprostředním ohrožení. Je potřeba narušit činnost aktivního střelce a to například házením předmětů na jeho osobu, jednat agresivně proti němu, použít nějaký předmět jako případnou zbraň a křičet.

Když pomoc ze strany policie dorazí, policisté pokračují přímo do oblasti, ve které byly slyšet poslední výstřely. Je potřeba, aby jednotlivci očekávali, že policisté obvykle dorazí v týmech po čtyřech v hlídkových uniformách a externích neprůstřelných vestách, kevlarových helmách a další výstroji, mohou být vyzbrojeni puškami, brokovnicemi, pistolemi. Policisté mohou použít pepřový sprej nebo slzný plyn a kontrolovat situaci, dále mohou křičet povely a můžou tlačit jednotlivce k zemi. Když takové vymáhání práva přijde, je potřeba:

- Zachovat klid a postupovat dle pokynů důstojníků.
- Odložit všechno, co je v rukou (tj. tašky, bundy).
- Okamžitě zvednout ruce a roztáhnout prsty.
- Udržet ruce viditelné za všech okolností.
- Nedělat rychlé pohyby směrem k důstojníkům.
- Nemířit žádnou zbraní, nekřičet a / nebo řvát.
- Nezdržovat důstojníky otázkami, žádostmi o pomoc nepovypytávání se na směr při evakuaci. Pouze je potřeba pokračovat tiše ve směru, ze kterého důstojníci vstupují do areálu.⁶

3.3 Americké statistiky

Americká výzkumnice Nicolette John, PhD studovala 35 incidentů aktivního střelce v USA v průběhu roku 2012 a projednala výsledky své studie, během přednášky s názvem „Detection and Disruption of Insider/Outsider Perpetrated Violence.“

Průměrný útok aktivního střelce trvá 12 minut, zatímco 37% útoků v loňském roce trvalo méně než pět minut. 49% útočníků spáchalo sebevraždu, 34% bylo zatčeno a 17% bylo zabito. 51% útoků došlo na pracovišti, zatímco 17% došlo ve škole. 17% útoků došlo na veřejném místě a 6% došlo v náboženském vyznání.

Peter Blair, PhD a Hunter Martindale, PhD studovali 84 incidentů aktivního střelce mezi roky 2001-2010. Zde shrnuli svá zjištění: 2% z aktivních střelců užije improvizovaná výbušná zařízení jako další zbraň. V 10% případech střelec přestane a odejde. Ve 20% případech střelec pokračuje a přemístí se na jiné místo. Ve 43% případech skončí útok dřív, než dorazí policie. V 57% důstojník dorazí během útoku.¹¹

4 OCHRANA PŘED AKTIVNÍM STŘELCEM

4.1 Občanská opatření ochrany před aktivním střelcem

Jelikož útoky aktivního střelce se nevyhýbají ani Evropě, musí být na takovou událost připravena i Česká republika. Nemá sice takové zkušenosti s aktivním střelcem jako je tomu v USA, převzaly se proto některé body z právě již zmíněných materiálů DHS.

Jak se bránit:

- Dostat se z hlavních chodeb do místností.
- Pokud je to možné, tak uzamknout místnost.
- Uzamčené dveře zabarikádovat těžkými předměty (nábytek).
- Odstoupit od dveří, jelikož je zde možné očekávat střelbu skrz dveře.
- Najít místo u stěny a lehnout si na zem a být potichu.
- Mobilní telefony přepnout na tichý režim.
- Vypnout techniku (rádio, televize, projektor atd.)
- Neotevírat nikomu dveře (možná lest).
- Poskytnout 1. pomoc zraněným v nejbližším okolí.
- Poslouchat pokynů policie a neplést se policistům do cesty.
- Volat tísňovou linku 158.

Postup policie na místě:

- Po dojezdu se jde ihned dovnitř a střelec se co nejdříve eliminuje.
- Dojezdový čas musí být co nejkratší.
- Zraněným se poskytuje pomoc až po eliminaci střelce.
- Policisté uzavírají přístupy do budovy a okolí.

Evakuace:

- Je potřeba vyčkat příjezdu policie.
- Evakuace probíhá, až když je situace stabilní.

4.2 Taktická příprava

Taktika (z řec. *taktiké techné*, umění seřadit vojsko) je chytré, promyšlené jednání a postup odpovídající potřebám a objektivním možnostem². Pojem taktika se používá spíše ve vojenské oblasti, avšak i v policejní činnosti je dobře známý a běžně používaným pojmem.

Vojenská taktika (respektive **bojová taktika**) je soubor konkrétních metod používaných válčícími stranami za účelem napadení a zničení nepřítele v bitvě. V průběhu času prodělávala dlouhé období stagnace či prudkého vývoje v závislosti na technickém vývoji zbraní a filosofickém náhledu na válku. V současné době je vojenská taktika chápána jako operativní aplikace síly v konkrétní situaci, jako soubor konkrétních postupů v jednotlivých bitvách.¹²

V policejní činnosti se jedná o taktiku při provedení služebního zákroku např. zákrok proti nebezpečnému pachateli, vstup do budovy atd.

Taktické zásady přibližování:

- a) nikdy nedopustit, aby byla vidět silueta zakročujícího a držet se stále při zemi
- b) vyhýbat se otevřeným prostorům
- c) vyhlédnout si příští pozici dříve, než se zakročující pohne
- d) ukryvat svůj pohyb, jak jen to jde
- e) pohybovat se rychle.
- f) držet se z dosahu krycí palby
- g) být ve střehu a připravovat se na cokoli¹

Dále se zvažuje naléhavost zákroku, zda tedy vstupovat ihned či si vyžádat posilu. Nejprve se určí velitel zákroku a ujasní se postup a komunikační signály. Před služebním zákrokem je potřeba, aby si policisté vyžádali od operačního důstojníka o nejvíce informací a následně se musí operační důstojník informovat o zahájení vniknutí do budovy.

Při přípravě a provádění služebních zákroků proti nebezpečným pachatelům je základní podmínkou pro plánování a provedení služebního zákroku detailní analýza konkrétní situace. Dále to mohou být okolnosti pachatelova protiprávního jednání a právní posouzení možností vlastního postupu. Každou konkrétní situaci je v praxi nutno posuzovat individuálně. Z tohoto důvodu se stanovují pouze základní všeobecné zásady. Struktura služebního zákroku obsahuje jeho plánování, instruktáž a přípravu členů jednotky k zákroku. Ukazuje se, že plánování vede jednak ke snížení stresu během akce, ale také zvyšuje bezpečnost policistů. Při vyslání k akci je třeba nejprve zahájit uskutečňování plánu činnosti a pak teprve se vydat k inkriminovanému místu. Zkontrolujte také vlastní připravenost k akci a připravenost radiostanice. Ujasněte si, jak budete žádat o asistenci. Také svítilna, zbraně a ostatní prostředky pro zásah musí být v pořádku. Tato kontrola zabere jen několik vteřin. Pak budete mít však jistotu, že jste připraveni, a také umožníte vašemu organismu naladit se na „adrenalinovou vlnu“ provázející zvýšený stres. Je třeba zajistit, aby všechny jednotky, které se účastní zásahu, pracovaly na stejné radiové frekvenci.⁴

Při určování taktického postupu nasazených policistů v rámci zákroku je s ohledem na konkrétní situaci nutno posoudit:

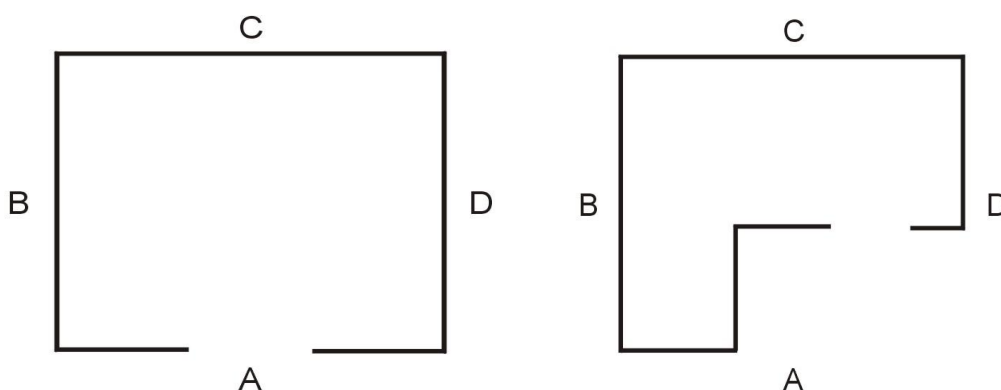
- 1) Místo rozdělení a přidělení sil. Toto je nutno provádět mimo oblast dohledu a doslechu pachatelů a, není-li to vyloučeno, i ostatních osob.
- 2) Možnosti přiblížení k místu služebního zákroku. V případě nutnosti přiblížení se v kompletní výstroji zvážit potřebu odpovídajícího vybavení, které je nutno materiálově zajistit.
- 3) Způsob uzavření vnitřní a vnější oblasti zákroku za využití vlastních sil a podpůrných sil.
- 4) Potřeby a možnosti přiblížení se v oblasti viditelnosti podle okolností prostřednictvím vozidel opatřených balistickou ochranou.
- 5) Rizika koncentrace vlastních sil v těch prostorech, které s ohledem na situaci na místě mohou znamenat vyšší ohrožení újmou na zdraví či životě zakročujících policistů.
- 6) Možnosti pokrytí desky dveří prostředky balistické ochrany (štíty).
- 7) Možnosti otevření vstupních dveří (klíč, speciální úderný prostředek).

- 8) Potřebu získání přehledu o prostoru budoucího zákroku pomocí technického zařízení (zrcátko).
- 9) Počet nasazených policistů do oblasti přímého vlivu pachatele tak, aby byly vytvořeny podmínky pro úspěšné provedení zákroku.
- 10) Potřeby připravení zbytku bezpečných pozic.
- 11) Postup podle housenkové zásady (postup skupiny teprve poté, co je pozice převzata následující skupinou).
- 12) Nutnost stálého obsazení všech bezpečných pozic a tyto v průběhu zákroku postupně vytvářet.

Označení budov a stran:

V průběhu akce musí všichni zasahující členové jednotky i podpůrné složky používat jednotný systém označování budov. Jednoduchá pravidla pro jeho použití umožňují rychlou orientaci pro všechny a srozumitelné předávání zpráv a informací.

- a) strana s hlavním vchodem je strana A, dále pak označujeme strany podle směru hodinových ručiček
- b) má-li budova více vchodů a není zřejmé, který je hlavní, strana A je určena velitelem akce na instruktáži
- c) má-li budova členitý půdorys, při určení stran se vychází z pohledu pozorovatele⁵

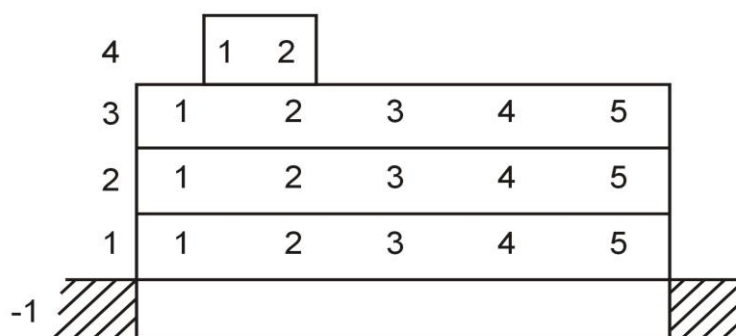

Obrázek 1

Označení pater a otvorů:

- Při označování pater používáme pouze termíny „nadzemní podlaží“ a „podzemní podlaží“. Nepoužívá se termín „přízemí“, „mezanin“, „mezipatro“
- Všechna patra, která jsou nad úrovní terénu, se označují kladnými arabskými číslicemi, a to od úrovně terénu vzhůru.
- Všechna patra, která jsou pod úrovní terénu, se označují zápornými arabskými číslicemi, a to od úrovně terénu dolů.
- Otvory se označují z hlediska pozorovatele zleva doprava kladnými arabskými číslicemi. Označují se postupně všechny otvory bez rozdílu.

Je-li v popisu budovy cokoliv, co se může ukázat jako sporné, jednotné označení určí velitel akce na instruktáži⁴

Obrázek 2

Komunikační signály a povely:

Při vstupu do místnosti:

- Zálaha – vpravo, vlevo (povel)
- Levý kontrola, pravý kontrola (povel)
- Levý čistá, pravý čistá (signál)
- Místnost čistá (signál)

Při výstupu z místnosti:

- Výstup? (signál)
- Výstup čistý (signál)

Kontakt s pachatelem (signály):

- Kontakt pachatel
- Kryji, jistím
- Poutám
- Pachatel pod kontrolou⁷

5 DATA POUŽITÁ PŘI SLEDOVÁNÍ PROBLEMATIKY V ČR

Praktická část práce je zaměřena na pedagogy městské části Prahy 4 a na jejich znalosti a informovanosti o aktivním střelci. Tato městská část byla vybrána z důvodu preventivní činnosti ve školách, kterou provádí kolegyně, která působí jako preventistka kriminality. Zde se zaměříme především na studenty dvou základních škol. Tyto školy byly náhodně vybrány.

5.1 Cíl průzkumu

Cílem průzkumu je zjistit, jak značně je rozšířena informovanost a proškolení pracovníků pedagogických sborů ve vybraných školách. Zjištění bylo prováděno formou dotazníku. Dotazník obsahoval 6 základních otázek a vedl ke zjištění informovanosti pedagogického sboru o možné hrozbě aktivním střelcem ve školských objektech.

5.2 Metodika průzkumu

Ke sběru dat byl použit dotazník, který obsahuje 6 základních otázek, na které odpovídalo formou písemnou 50 pracovníků pedagogického sboru. Otázky se týkají problematiky aktivního střelce jako pojmu, jeho prevence, řešení kritické události.

5.3 Dílčí cíle a úkoly

1. Sběr a studium literatury (září 2013 – prosinec 2013)
2. Realizace průzkumu (leden 2014 – únor 2014)
3. Zpracování průzkumu (březen 2014)

5.4 Použitý dotazník

DOTAZNÍK

Autor: Vladimír Kalmar

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, o.p.s., ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

Upozornění: Tento dotazník je anonymní a slouží ke zpracování Bakalářské práce.
Vybrané odpovědi prosím zakroužkujte.

1) JSTE:

muž žena

2) VÍTE, KDO JE AKTIVNÍ STŘELEC?

a) ano b) ne

3) BYLI JSTE PROŠKOLENI NA TUTO SITUACI, JAKO JE HROZBA
AKTIVNÍHO STŘELCE?

a) ano b) ne

4) ZNÁTE EVAKUAČNÍ PLÁN BUDOVY, KDE PRAUJETE?

a) ano b) ne

5) CVIČÍTE S ŽÁKY EVAKUACI OSOB PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI?

a) ano b) ne

6) ZNÁTE SOUHRN PRVOTNÍCH ZÁKLADNÍCH INFORMACÍ, KTERÉ
POSKYTNETE NA LINCE TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ V PŘÍPADĚ TAKOVÉ
HROZBY?

a) ano b) ne

6 METODY

V práci jsou použity následující metody:

- Analýza – znamená rozbor, metodu zkoumání složitějších skutečností rozkladem na jednodušší¹³
- Syntéza – obecné označení pro proces spojování dvou nebo více částí do jednoho celku¹⁴
- Porovnání – v práci byly porovnány postupy integrovaných záchranných složek ostatních zemí s postupem ČR
- Průzkum – průzkum byl prováděn na základních školách, ve kterých byla zjišťována připravenost a informovanost pedagogických sborů
- Dotazník – dotazník obsahoval šest základních otázek v případě výskytu aktivního střelce
- Hodnocení – hodnocení postupů a vybavenosti složek integrovaného záchranného systému

7 VÝSLEDKY PRÁCE

7.1 Výsledky srovnání řešení problematiky v USA a ČR

Syntéza poznatků o osamělém střelci a jejich porovnání se situací v ČR ukazuje:

- Brutalita činů není stejná. V USA je brutalita většího rozsahu a počet obětí je několikanásobně větší.
- Co se týče soustředění na stejné objekty, v USA jsou časté útoky na střední školy. V ČR se tak prozatím neudálo.
- Připravenost v zahraničí je mnohem efektivnější než v ČR a to právě kvůli opakovaným a častým útokům.
- Organizace v ČR se zlepšila v důsledku nové metodiky PČR a nového postupu IZS.

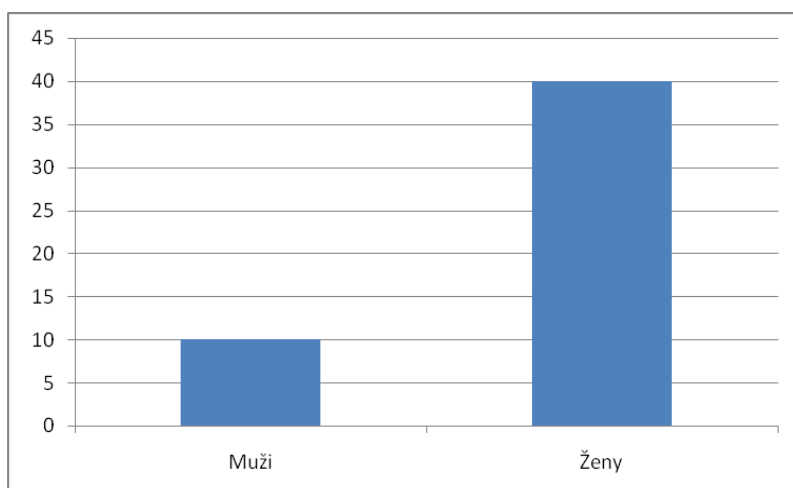
U Pohotovostní motorizované jednotky (dále PMJ) se provádí časté cvičení proti aktivnímu střelci. V roce 2013 proběhlo taktické cvičení s názvem „Aktivní střelec“ v pražském metru na stanici Florenc, kterého se zúčastnili složky IZS mj. právě výše uvedeno PMJ. Toto cvičení zjišťovalo spolupráci mezi jednotlivými složkami IZS, časové dojezdy, připravenost, pohotovost a taktickou přípravu PČR. Cvičení se zúčastnilo cca 1000 lidí, z toho 400 civilních lidí. Cvičení bylo vyhodnoceno instruktory jako kladné s minimálními ztrátami na životech policistů i cestujících. Pachatelé byli dva a oba v nejkratší možné době byli eliminováni. PMJ se potýkalo již s několika střelci, kteří ohrožovali jak sebe, tak své okolí. PMJ proto má velmi důsledné a časté výcviky, které dbají na taktiku a připravenost proti takovému pachateli.

Navrhují zajistit odpovědnost u objektů s velkým počtem lidí a zajistit lepší ostrahu kritických objektů.

7.2 Výstupy z průzkumu

Graf 1:

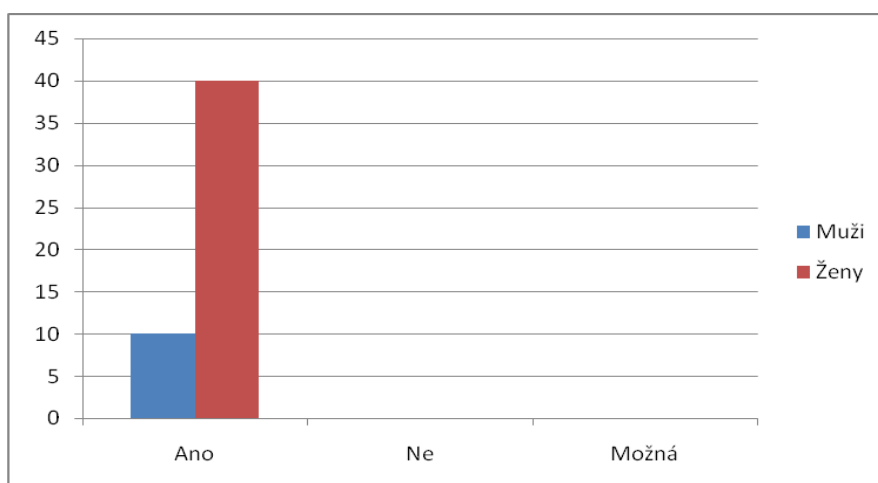
Zde je znázorněno zastoupení mužů a žen, kde modrá barva představuje muže a červená barva představuje ženy. Zastoupení žen je větší, než-li zastoupení mužů.

Obrázek 3

Graf 2:

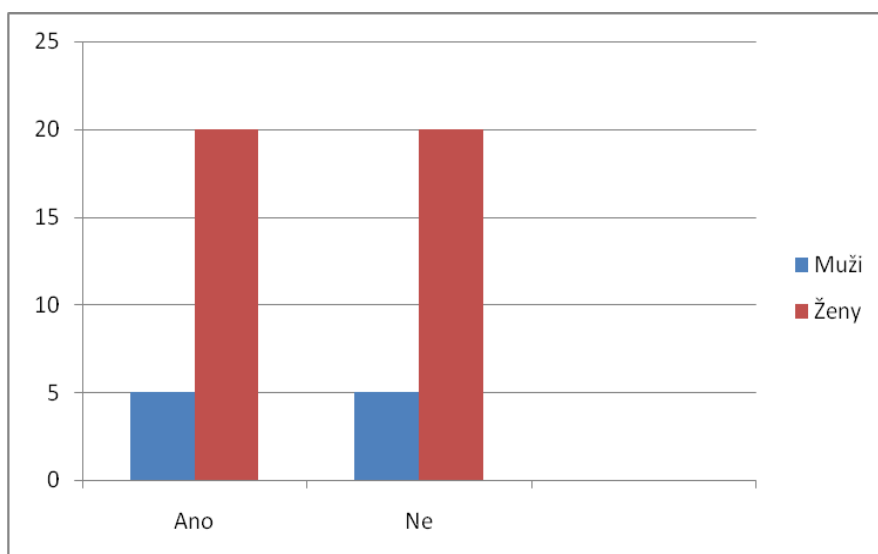
Graf znázorňuje, kolik respondentů zná pojem „Aktivní střelec“. Skupiny jsou děleny dle pohlaví tedy na muže a ženy. Všichni respondenti vědí, kdo je aktivní střelec.

Obrázek 4

Graf 3:

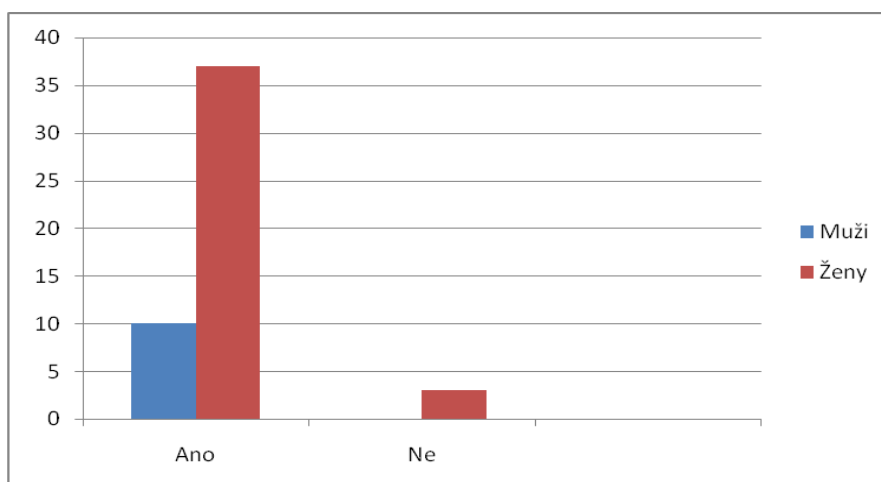
Graf znázorňuje otázku č. 3, zda respondenti byli proškoleni na tuto situaci, jako je aktivní střelec ve školské budově. Skupiny jsou děleny podle pohlaví, tedy muže a ženy. Zde polovina respondentů proškolená byla. Vychází to tedy na proškolení jedné základní školy ze dvou.

Obrázek 5

Graf 4:

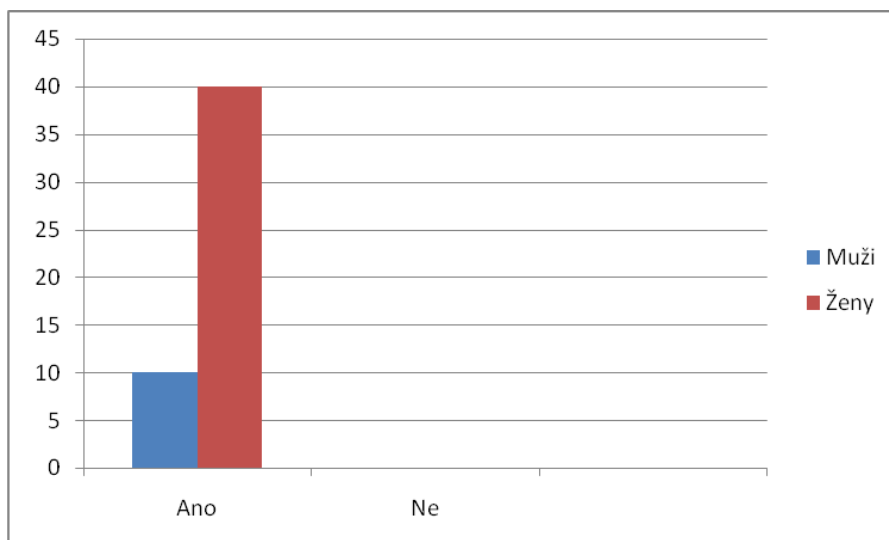
Graf znázorňuje otázku č. 4, která zjišťuje u respondentů, zda znají evakuační plán budovy, ve které pracují. Skupiny jsou rozděleny dle pohlaví. Nejčastěji byla zaškrtnuta odpověď a), která znamenala ano, tedy znají evakuační plán budovy.

Obrázek 6

Graf 5:

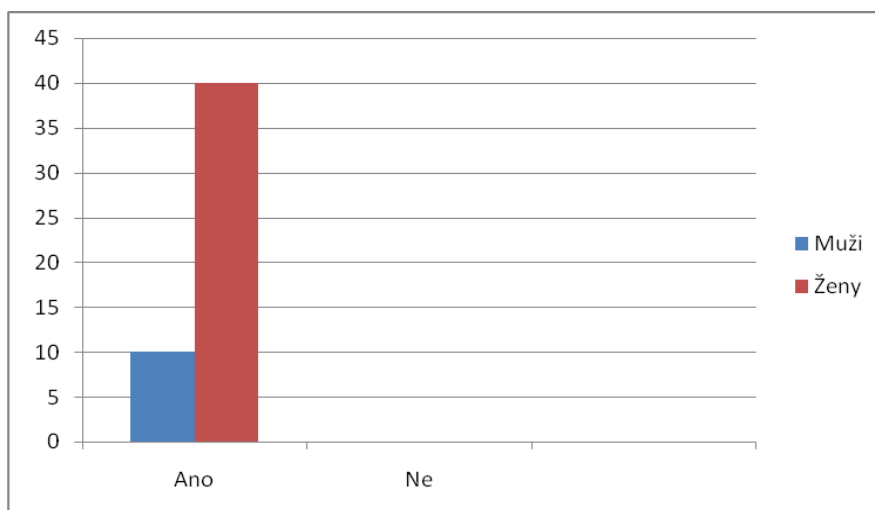
Graf znázorňuje otázku č. 5, která zjišťuje u respondentů, zda probíhá evakuační cvičení s žáky při mimořádné události. Pokaždé byla zaškrtnuta odpověď a), která znamenala, že většina odpovídajících provádí cvičení s žáky.

Obrázek 7

Graf 6:

Graf znázorňuje otázku č. 6, která zjišťuje u respondentů, zda znají souhrn prvotních základních informací, které by poskytli na lince tísňového volání při hrozbě „Aktivní střelec“. Skupiny jsou rozděleny dle pohlaví, tedy na muže a ženy. Nejčastěji byla zaškrtnuta odpověď a) tedy, že ví, jaké prvotní informace by na operátorovi poskytli.

Obrázek 8

ZÁVĚR

Je potřeba informovat a seznamovat management škol s danou problematikou, ale zároveň izolovat informace kvůli potencionálním pachatelům. Z pohledů spolužáků, učitelů, spolupracovníků a nadřízených se nesmí podceňovat signály jako: psaní statusů na veřejných sociálních sítích, změny v chování, impulsy od spolužáků a spolupracovníků. Dále je potřeba poskytnout policii nebo místně příslušnému oddělení plán školy nebo budovy. Pedagogický sbor by měl projít důkladným proškolením v poskytování 1. pomoci a mít možnost lékárničky v každé třídě.

Dále vhodnou alternativou je jakýkoliv systém označení pater, budov popř. dveří. Vhodnou alternativou se rozumí například barevné označení pater. Tedy každé podlaží by mohlo být vymalováno jinou barvou, ať už by to bylo zdivo nebo podlahy. Zkratka viditelné rozlišení těchto pater. Procvičovat se všemi žáky školy evakuaci v případě takové mimořádné události a nebo s nimi procvičovat, jak se v takové situaci zachovat. Tedy jak už bylo zmiňováno: uzavřít třídu, nikoho nepouštět, vyčkat příchodu policie atd.

Dle zjištění bylo proškoleny polovina respondentů na problematiku „Aktivní pachatel“. Nejlepším řešením je právě prevence ve školství. Proto by mělo docházet k častějšímu a opakovanému proškolení zaměstnanců škol. Školením by měl projít každý pracovník pedagogického sboru, aby zavčas dokázal odhalit takového možného střelce. Mnoho kantorů nedbá na varovné signály žáků nebo studentů, ať už to jsou sociální sítě, změny v chování. Policisté ve svých řadách samozřejmě proškolením prochází, avšak pouze jako zasahující složka, nikoliv jako oběti. Jejich proškolení je tedy zela rozdílné. Je velice správné, že policie trénuje na tyto situace, ale není doporučeno provádět tento trénink se studenty a učiteli. Pokud je trénink prováděn s učiteli, jsou zkušenosti okolních zemí, že je toto cvičení může traumatizovat. Učitelé nejsou stavěni na to, aby unesly tyto situace a reagují děsem a strachem i v tréninkových situacích. Je možné, že po takové traumatizující, ať už cvičné situaci, odejdou učitelé ze školství. Psychologové zabývající se posttraumatickou péčí, kteří jsou striktně proti takovému tréninku. Je dobré o tom s učiteli mluvit, trénovat, jak se zabarikádovat ve třídě, ale neděsit je reálnou zkušeností.

Dále je možnost, že se objeví problém se studenty, kteří budou vyhrožovat zabíjením v určitém datu. Studenti nebo žáci se budou chtít například vyhnout psaní nějakého písemného testu. Toto se děje v konkrétním případě u nás jako je: zneužití tísňové linky, že se nachází ve školské budově výbušné zařízení. Tyto děti nechtějí opravdu nikoho zabít ani ohrozit, ale chtějí se vyhnout povinnostem, které je děsí nebo chtějí, aby se v jejich škole stalo něco zajímavého.

Nejdůležitějším problémem je, že pokud již existuje student, který rozvinul své násilné fantazie, pak tento trénink může vyprovokovat v to, že své fantazie změni v reálnou střelbu na škole.

Je proto nezbytné postupovat s touto problematikou opatrně a vědět, jakým způsobem podávat informace o aktivním střelci pracovníkům pedagogického sboru. Je potřeba pouze studenty poučit, nikoliv je školit v postupech proti takovému nebezpečnému pachateli.

Při zpracování práce bylo čerpáno z odborné literatury, legislativních právních norem a internetových zdrojů. Při práci bylo použito praktických poznatků, získaných z výcviků ze služby u Pohotovostní motorizované jednotky a z vyhodnocených dotazníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

1. CACUTT, Len. *Bojovat. Svojtka a Vašut*; L'ubomír Háčik, 1997. ISBN 80-7180-128-3.
2. MCNAB, Chris, FLOWER, Will. *Encyklopedie bojových technik*. Ing. Petr Tůma. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 2007. ISBN 80-206-084-1.

Prameny (právní a jiné dokumenty):

3. Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha.
4. Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha.
5. Metodická příručka pro zásahové jednotky. Praha.

Jiné dokumenty:

6. Prezentace DHS.
7. Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

Internetové zdroje:

8. Vrahovia. [online]. Dostupné z WWW: <<http://vrahovia.tym.sk/steinhauser.htm>>.
9. VSB: *Cvičení „Aktivní střelec“*, 2014. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.vsb.cz/cs/o-fakulte/historie-soucastnost-vize/stalo-se/strelec/>>.
10. Homeland Security: *Active Shooter Preparedness*, 2014. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.dhs.gov/active-shooter-preparedness>>.
11. FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>.
12. Wikipedia: *Vojenská taktika*, 2013. [online]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vojensk%C3%A1_taktika>.
13. Wikipedia: *Analýza*, 2014. [online]. Dostupné z WWW: <<http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Anal%C3%BDza>>

14. Wikipedia: *Syntéza*, 2013. [online]. Dostupné z WWW:
<<http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Synt%C3%A9za>>